

सहिद

SAHID WEEKLY साप्ताहिक

वर्ष १४, अंक १८, पृष्ठ-६ ने.सं. ११३७ गुँला गा. चतुर्थी, वि. सं. २०७४ आतण २७ गते शुक्रबार AUG 2017 मूल्य रु. ५।-

नेमकिपाको केन्द्रीय परिषद्को बैठक सम्पन्न

भक्तपुर, २२ साउन । नेपाल मजदुर किसान पार्टीको २७ औं केन्द्रीय परिषद् आगामी निर्वाचनको तयारीलगायतका विभिन्न विषयमा निर्णय गर्दै आइतबार सम्पन्न भएको छ ।

नेमकिपाका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) को अध्यक्षतामा तीन दिन बसेको परिषद्ले गत वैशाख र असारमा सम्पन्न स्थानीय तहको पहिलो र दोस्रो चरणको निर्वाचनको सिंहावलोकन गर्नुका साथै विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय विषयमा निर्णय गरेको पार्टी केन्द्रीय सचिव

प्रेम सुवालले बताउनुभयो ।

परिषद् बैठकले पार्टी

सचिव प्रेम सुवालले पेश गर्नुभएको प्रतिवेदन सुभासहित पारित गरेको आइतबार सचिव सुवालद्वारा हस्ताक्षरित विज्ञप्तिमा उल्लेख छ ।

बैठकले निर्वाचनमा पूँजीवादी दलहरू नेका, एमाले, माओवादीलगायतको आचारसंहिता उल्लंघन गरी भूटा आश्वासन दिएको, भोज-भतेर खुवाएको, सामान र पैसा वितरण गरेको ठहर गरेको छ । प्रेस विज्ञप्तिमा नेमकिपाको परिषद्ले व्यवस्थापिका-

क्रमशः पृष्ठ ४ मा

जनसेवा २०४५ समूहको कार्ययोजना

पाँगा । असार १० गतेको भेलाबाट गठित जनसेवा मावि २०४५ समूहले जनसेवा विद्यालयको शैक्षिक वातावरण र सामाजिक कार्यमा थप बल दिन विभिन्न कार्ययोजना ल्याउने भएका छन् ।

सामाजिक कार्य अन्तर्गत यस समूहले यही साउन २८ गते पाँगा लाछीमा आँखा शिविर गर्ने योजना बनाएको छ । जनसेवाका पूर्व विद्यार्थी डा. इन्द्रमान महर्जन हिमालय आँखा अस्पताल पोखराका प्रमुखको नेतृत्वमा नेपाल नेत्रज्योति संघको प्राविधिक सहयोगमा संचालन हुने समूहका अध्यक्ष हर्षमान महर्जनले सहिदलाई बताउनु भयो ।

त्यसैगरी २०७४ फागुन ४ गते पोखरामा पहिलो साधारण सभा गरी नीति तथा योजना वार्षिक कार्यक्रम तय गर्ने भएका छन् । आँखा शिविरको उद्घाटन कीनपाका प्रमुख रमेश महर्जनले गर्नु हुनेछ । स्मरणीय छ, असार १० गते गठित समूहमा हर्षमान महर्जनको अध्यक्षतामा १३ सदस्यीय रहेका छन् ।

प्रहरी मेरो साथी: कुरामन्दा काम गर्ने प्रतिबद्धता

कीर्तिपुर । महानगरीय प्रहरी वृत कीर्तिपुरको आयोजनामा शनिबार कीर्तिपुरस्थित बाघभैरव बोर्डिङ हाईस्कूलको परिसरमा सार्वजनिक सुनुवाई तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भयो ।

कार्यक्रममा डिएसपी कार्कीले प्रहरी मेरो साथी भन्ने नारालाई समाजसँग समन्वय गरी अगाडि बढ्ने कुरा प्रष्ट पार्दै समाजमा घटन सक्ने घटनाको जानकारी प्रहरीलाई तुरुन्त गर्न आग्रह गर्नुभयो ।

वहाँले समाजलाई सचेत

पार्ने काम समाज र नागरिकको पहिलो दायित्व हो भन्ने सुरक्षा गर्ने दायित्व प्रहरीको हो भन्नुहुँदै, 'म कुरा भन्दा कामलाई प्राथमिकता दिने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्नुभयो ।

विद्यालय संचालक समितिका अध्यक्ष राममान सिंहको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा सहभागी संघसस्था र व्यक्तिहरूले सवारी व्यवस्थापन, सवारीमा यात्रुमाथि गरिने दुरव्यवहार, कीर्तिपुर क्षेत्रमा बढ्दो रेष्टुरेन्ट र त्यसबाट समाजमा परेको असरबारे जिज्ञासा राखेको थियो ।

कीर्तिपुर नपाको नीति तथा कार्यक्रम- १

सहिद र सञ्चारमा शुन्य नीति ?

- नारन

कीर्तिपुर । कीर्तिपुर नगरपालिकाको २०७४ असार २८ गते बसेको प्रथम नगरसभाबाट पारित नीति तथा कार्यक्रममा जनआन्दोलनका महान सहिद र राज्यको चौथो अंग संचार क्षेत्रमा कुनै पनि नीति तथा कार्यक्रम राखेन ।

नीति तथा कार्यक्रम सार्वजनिक (साउन ८ गते) गरेको ९ पृष्ठ लामो प्रेस विज्ञप्तिमा सहिद र संचारप्रति एक शब्द र अंकमा एक अंक पनि उच्चारण गरेन ।

सहिदको बलिदान स्वरूप प्राप्त प्रजातन्त्र र सत्तारोहण हुँदा पहिलो सलामी सहिदप्रति समर्पित गर्ने राजनैतिक दलहरूका

नव निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरू अब 'खोला तय्यो लौरो बिस्यो'ले काम गरेको हुनुपर्दछ ।

सहिद त मरेर गयो, बिस्यो भनौं न एकछिन तर दैनिक रुपमा समाचार सम्प्रेषण गर्ने र जयद्वारा चौथो अंगको रुपमा सम्मानित संचार क्षेत्रमा पनि एक शब्द र एक अंक खर्च नगर्नु सरासर बेइमान नै हो ।

२० वर्षपछि भएको अधिकारले सु-सूचित स्थानीय तहको अधिकारमा संचारलाई प्राथमिकता दिएको छ । १५ वर्षसम्म कर्मचारी शासन कालमा पनि संचार साथसाथमा नीति पारित गरेको थियो भने सहिदको नामामा न्यूनतम २५ हजार बजेत

विनियोजन गरी सहिद दिवस मनाउन र रचनात्मक कार्यक्रम गर्न थोरै भएपनि सहयोग मिलेको थियो । अहिले कीर्तिपुर नपामा प्रमुख, उपप्रमुख सहित ७ वटा वडामा एमालेका जननिधिहरूले जितेका छन् भने ३ वटा वडामा नेपाली काँग्रेसले नेतृत्व गरेको छ । केही सिट माओवादी केन्द्रले पनि हात पारेका छन् । बोर्ड बैठक बस्यो होला, नीति तथा कार्यक्रम पारित गर्नु अघि । जनप्रतिनिधि नयाँ भएर होलान्, कुन, केमा कसरी सोच्ने भ्याएनन् । तर पटकपटक सभा र परिषद्को मस्यौदा तयार पार्ने कर्मचारी समेत चुके ।

सहिद र संचार क्षेत्रमा

भएको अपहेलना समाजको अगाडि क्षम्य हुन सक्दैन । जनप्रतिनिधिको तलब टोकन आँखा चिम्लेर अँध्यारोमा सही ठोक्न सक्ने अनि राष्ट्रिय महत्वको विषयमा नीति तथा कार्यक्रम तय गर्न दिउँसै लालटिन बाल्नुपर्ने प्रवृत्ति नयाँ जनप्रतिनिधिलाई सुहाउँदैन ।

प्रेस विज्ञप्तिको प्रस्तावनामै २०६२/०६३ को शान्तिपूर्ण जनक्रान्तिको उपलब्धी, हामी निर्वाचित, निर्वाचित गर्नुहुने सम्पूर्ण नगरवासी तथा पत्रकार मित्रहरू.....धन्यवाद सम्म कोर्न भ्याएको छ । वास्तविकता के भएको हो जनमानसमा प्रष्ट पार्नु पर्दछ ।

कीर्तिपुर कप व्याडमिन्टन: शनिबार फाइनल तथा पुरस्कार वितरण

कीर्तिपुर । कीर्तिपुर व्याडमिन्टन क्लवद्वारा गाईजात्राको अवसरमा आयोजित प्रथम कीर्तिपुर कप व्याडमिन्टन प्रतियोगिताको फाइनल तथा पुरस्कार वितरण कार्यक्रम शनिबार हुने भएको छ ।

शनिबार साँझ ४ बजे हुने समापन समारोहमा नेपाल सरकारका युवा तथा खेलकुद मन्त्री राजेन्द्र कुमार केसीको प्रमुख आतिथ्यमा हुने आयोजकले जनाएको छ ।

साउन २१ गतेबाट टि्यू कभर्ड हलमा सुरु भएको यो प्रतियोगिताको उद्घाटन कीर्तिपुर नपाका प्रमुख रमेश महर्जनले गर्नुभएको थियो । त्यसक्रममा वहाँले कीर्तिपुरमा खेलकुदको विकासको लागि नपाको सहयोग निरन्तर रहने बताउनुभयो । 'स्वास्थ्य तथा

मित्रताको लागि खेलकुद' नारा अनुसार काम हुनुपर्दछ । स्वास्थ्य स्वस्थ र तन्दुरुस्त राख्न खेलकुद अनिवार्य छ । कीर्तिपुर व्याडमिन्टन क्लवले निरन्तर आयोजना गर्न सकोस् यही कामना छ भन्नुभयो ।

कार्यक्रममा क्लवका सल्लाहकार एवं पूर्व अध्यक्ष दुर्कमान महर्जन, संयोजकदयाराम डंगोललगायतले स्वास्थ्य र मित्रताको लागि खेलकुद नारालाई सार्थक बनाउन यो प्रतियोगिता आयोजना गरेको बताउनुभयो ।

बिहीबार भएको क्वाटर फाइनल खेलमा देजवेन्द्र राणा र दिवाकर पाण्डेको जोडीले लोकेश्वर बखती र रामशरण केसीको जोडीलाई २३-२१, १२-२१ र २१-१८, नवीन र श्यामभक्त महर्जनको जोडीले रमेश र रितेस

श्रेष्ठको जोडीलाई २१-१० र २१-१८ ले, सुरज तन्डुकार, विजेन्द्रलाल श्रेष्ठको जोडीले रुपक थिङ/फिरोज केसीको जोडीलाई २४-२२ र २१-१२ ले र सन्तोष श्रेष्ठ र काजी कार्कीको जोडीले

सुरेश बस्नेत र लव कार्कीको जोडीलाई २१-१७ र २१-१८ पराजित गरी अन्तिम चारमा प्रवेश गरेको हो ।

सेमिफाइनल खेल आज हुँदैछ ।

- ◆ सूचनाको हक प्रयोग गरी सम्बन्धित र सार्वजनिक सरोकारका सूचना मागौ ।
- ◆ सूचनाको हक नागरिकको मौलिक अधिकार हो ।
- ◆ प्रत्येक नेपालीलाई सार्वजनिक निकायको सूचना माग्ने र पाउने अधिकार छ ।

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय
सूचना विभाग

ऐतिहासिक जनअन्दोलन २०८६ चैत्र २० गते शहादत अमर सहिद

लनबाहदुर महर्जन
वि.सं. २००६ माघ

हिराकाजी महर्जन
वि.सं. २०१७ माघ

राजमान माली
वि.सं. २०२५ मंसिर

राजेन्द्र महर्जन
वि.सं. २०३० चैत्र

सहिद साप्ताहिक

वर्ष १४, अंक १९, २०७४ श्रावण २७ गते शुक्रबार

शंखापुर प्रकाशन समूहको लागि

सम्पादक/प्रकाशक: नारायण महर्जन

कम्प्यूटर टाइप/सेटिङ्ग: सहिद डेस्कटप

सम्पर्क कार्यालय: जहुँ हिटी युवा क्लव - ११

पाँगा, कीर्तिपुर, फोन नं. ४३३०५८३, ९८४१४३६०२२

E-mail:- kipushahid@hotmail.com

kipushahid@gmail.com

www.kipushahid.blogspot.com

मुद्रण : शर्मिला प्रिन्टर्स, डल्लु, काठमाडौं

सम्पादकीय...

उत्तर कोरिया-अमेरिका युद्ध ?

संयुक्त राज्य अमेरिका र उत्तर कोरियाबीच युद्धको बादल मदारिदैछ। भलै युद्धमा नजाओस् भनी कामना गर्दछु।

संयुक्त राज्य अमेरिकाले उत्तर कोरियामाथि ६ दशक लामो नाकाबन्दी कायमै छ। उत्तर कोरिया समाजवादी कम्युनिष्ट देश हो। कम्युनिष्टको शक्ति बढ्नु अमेरिकाको लागि टाउको दुखाई हुन स्वभाविक छ।

संयुक्त राज्य अमेरिका ल्याटिन अमेरिका, अफ्रिकन राष्ट्र र एसियामा समेत स-साना राष्ट्रलाई आफ्नो नियन्त्रणमा लिन चाहन्छ र विभिन्न वहानामा कब्जा जमाइरहेका पनि छन्। त्यति मात्र होइन दक्षिण कोरियामा ५० औं हजार सेना तैनाथ गरी राष्ट्र संघको मान्यता र मर्यादामा समेत उल्लंघन गरेका छन्।

संयुक्त राज्य अमेरिका हतियारको किनबेच गर्न, आणविक अस्त्र निर्माण गर्न कुनै पनि राष्ट्रले औंला ठड्याउन नपाइने तर संयुक्त राज्य अमेरिका अन्य देशले आणविक अस्त्र निर्माण गर्दा रौं ठाडो हुने प्रवृत्ति गलत छ।

उत्तर कोरियाले बनाउन मिल्दैन भने संयुक्त राज्य अमेरिकाले पनि बनाउन मिल्दैन।

उत्तर कोरिया आफ्नो देशको आत्मसुरक्षा गर्न चाहन्छ।

अमेरिकाले आणविक अस्त्र बनाउन मिल्छ भने उत्तर कोरियाले किन मिल्दैन ?

कसैले युद्ध गरेमा जवाफी युद्ध गर्न तयार छ। उत्तर कोरियाले केही वर्षदेखि संयुक्त राज्य अमेरिकाको दादागिरी, साम्राज्यवादी नीतिको कडा आलोचना गर्दैछ। विश्वका स्वतन्त्र, स्वाधिन राष्ट्रहरू आफैँ सार्वभौम र संप्रभुसत्ता सुरक्षा गर्न चाहन्छ।

यसक्रममा कम्युनिष्ट राष्ट्र उत्तर कोरियाले आणविक अस्त्र तयार गरियो यो उत्तर कोरियाको लागि मात्र होइन विश्वका सम्पूर्ण न्यायप्रेमी जनताहरूको लागि खुसीको कुरा हो।

पछिल्लो विश्व समाचार अनुसार उत्तर कोरिया संयुक्त राज्य अमेरिकामा जुनसुकै समयमा आक्रमण गर्न सक्ने बताएका छन्।

आफ्नो राज्यमा प्रजातान्त्रिक अधिकार खोस्ने, दादागिरी गर्ने संयुक्त राज्य अमेरिकाले अरु राष्ट्रमाथि ठूलो शक्तिको आधारमा दादागिरी गर्नु जाति हुने छैन। उत्तर कोरिया स्वतन्त्र राष्ट्रमाथि विष बमन गर्नु तुरुन्त रोकिनु बुद्धिमानी हुनेछ। नत्र उत्तर कोरियाले संयुक्त राज्य अमेरिकालाई ध्वस्त बनाउने छ। 'भीरबाट खस्न लागेको गोरुलाई राम ! राम !' मात्र भन्न सकेभैँ संयुक्त राज्य अमेरिकाको गोर्ष प्रवृत्ति त्याग्न नसकेमा क्षति व्यहोर्नुपर्ने छ। विश्वका न्यायप्रेमी जनताको मत उत्तर कोरियालाई रहेको छ।

स्मार्ट सिटी कसका लागि ?

— चिन्मय

स्मार्ट सिटी । यी शब्दलाई स्थानीय निकायको निर्वाचनताका निकै प्रचार गरियो। धेरै युवाहरूमा स्मार्ट सिटीको अर्थ फ्रिवाइफाइ अथवा निःशुल्क इन्टरनेट सुविधा हो भन्ने भान पनि पारियो। जीवनमा 'अधि बढ्ने' आकांक्षा बोक्ने यो 'शिक्षित' जमातका लागि स्मार्ट सिटी राप्ति आश्वासन बन्न सक्ने अड्कल काटेको हुनुपर्छ सरकारी दलका निर्वाचन रणनीतिकारहरूले। स्मार्ट सिटीको रङ्गीचङ्गी बेलुन बाँडेर भोट थुपारेका ती दलका प्रचारकहरूले स्मार्ट सिटीको भयावह पक्ष भने लुकाए।

स्मार्ट सिटीको सानदार कथा यस्तो देखाइएको छ। स्मार्ट सिटीमा हरेक सुविधा डिजिटल अथवा अत्याधुनिक हुनेछ। ऊर्जा वा विद्युतस्रोत डिजिटल हुनेछ। सहरमा जतासुकै क्यामेरा जडान गरिनेछ। यातायात, ट्राफिक, पार्किङ्ग, आदिको सूचना पहिल्यै पाइने गरी स्वचालित बनाइनेछ। सिटैको इन्टरनेट सेवाको गति एक जिबी प्रतिसेकेण्डको हुनेछ। पानी आपूर्ति र ढल निकासी पनि तीव्र बेगमा गरिनेछ। स्वास्थ्य सेवा अत्यन्तै आधुनिक ढंगले प्रदान गरिनेछ र इन्टरनेटको माध्यमले ई-शिक्षा उपलब्ध हुनेछ। आधुनिक निगरानीको माध्यमबाट स्मार्ट सुरक्षा प्रदान गरिनेछ। यसरी गुणस्तरीय जीवनका लागि भौतिक, सामाजिक, संस्थागत र आर्थिक संरचनाहरूको निर्माण स्मार्ट सिटीमा गरिने बताइएको छ।

स्मार्ट सिटीको व्यथा बहुराष्ट्रिय कम्पनीबाट सुरु हुन्छ। सन् २००८ बहुराष्ट्रिय कम्पनीहरूको साम्राज्यले ठूलो धक्का खायो। संसारका प्राकृतिक स्रोत-साधन एवं बजारलाई आफ्नो मुष्ठीमा कसिरहेका यस्ता कम्पनीहरू धमाधम टाटपल्टिन थाले। अमेरिकी सरकारले जनताबाट बटुलेको कर बुझाएर यी कम्पनीलाई उकास्न खोज्यो। तर यसले उति सारो भरथेग गर्न सकेन। त्यसपछि स्मार्ट सिटी परियोजनालाई विकासशील एवं अल्पविकसित मुलुकहरूमा लागू गर्नका लागि बहुराष्ट्रिय कम्पनीहरूले जोडतोडका साथ अधि बढाए।

२०११ डिसेम्बरमा स्पेनको बार्सिलोना सहरमा पहिलो 'स्मार्ट सिटी मेला विश्व सम्मेलन' गरेर स्मार्ट सिटीको व्यापक प्रचार आरम्भ गरियो। त्यसपछि वर्षैपिच्छे विश्वका विभिन्न सहरहरूमा यस्ता कार्यक्रमहरू गरिदै छ।

पूँजीवाद औं

साम्राज्यवादको मापाको चरित्र हुन्छ। मागै नभएको आफ्नो उत्पादनलाई बजारमा बिकाउन उनीहरू उक्त उत्पादनलाई अत्यावश्यक वस्तु बनाउन लागि पर्छन्। अर्थात् अनावश्यक चीजलाई आवश्यकतामा फेर्न आफ्ना सारा हिटलरी प्रचारतन्त्रको प्रयोग गर्छन्। उक्त प्रचारतन्त्रको विपरीत जाने सबैलाई उनीहरू रूढीवादी वा विकासविरोधीका रूपमा चित्रित गर्छन्।

प्रसङ्गवश, कट्टर हिन्दूवादी भाजपा नेता नरेन्द्र मोदीलाई विकासवादी नेता यहीँ प्रचारतन्त्रले बनाएको ताजा उदाहरण हाम्रोसामु छ। भाजपाले २०१४ को लोकसभा चुनावको आफ्नो घोषणापत्रमा सहरि क्षेत्रलाई उच्च वृद्धिको केन्द्रको रूपमा विकास गर्ने सहरि नीति उल्लेख गरेको थियो। भाजपाका प्रधानमन्त्री मोदीले शपथको महिना नबित्दै भारतमा १०० स्मार्ट सिटी बनाउने घोषणा गरेकैले उनलाई विकासवादी नेताको रूपमा व्यापक प्रचार गरिँदै छ। उनको घोषणाले मृत्युको मुखमा छुटपटाइरहेका पश्चिमा बहुराष्ट्रिय कम्पनीलाई त्राण दियो भने ती कम्पनीको लुटमारमा भारतीय पूँजीपति वर्गलाई आफ्नो भागको सिनो पनि देखाइदियो।

स्मार्ट सिटी परियोजनाको नाइके अमेरिकी कम्प्युटरसम्बन्धी कम्पनी आई.बी.एम. र नेटवर्कसम्बन्धी उपकरणहरू बनाउने कम्पनी सिस्को सिस्टम हुन्। साथमा स्मार्ट मिटर बनाउने इटरोन, ठूला विद्युत् उपकरण बनाउने जनरल इलेक्ट्रोनिक र माइक्रोसफ्ट, कम्प्युटर हार्डवेयर र सफ्टवेयर बनाउने ओरेकल, स्मार्ट ग्रीड बनाउने सिल्वर स्पिङ्ग नेटवर्क, स्वीट्जरल्याण्डको ए.जी.टी. इन्टरनेसनल र ए.बी.बी., बेलायतको बीयर, सफ्ट ड्रिङ्क र घरेलु सामान बनाउने साउथ अफ्रिका ब्रेवरीज, जापानको हिताची र तोशिबा, फ्रान्सको स्नीडर इलेक्ट्रिक, स्वीडेनको इरिक्स, चीनको हुआवेइ, जर्मनीको सिमेनजस्ता कम्पनीहरू पनि यो परियोजनामा सामेल छन्। परियोजनालाई लागू गर्न जेस्सी बर्स्टको अध्यक्षतामा सन् २०१३ मा स्मार्ट सिटी काउन्सिलको गठन गरिएको छ।

बर्स्ट अमेरिकी विद्युत उपकरण निर्माण कम्पनी एस एण्ड सी इलेक्ट्रिकको प्रकाशन स्मार्ट ग्रीड न्युज डट कमका मुख्य विश्लेषक हुन्। काउन्सिलको सञ्चालक समूहमा अमेरिकाका

अनेक ऊर्जा, जल तथा मालवाहक कम्पनीहरू सहभागी छन्। अहिले संसारका विज्ञापन मर्मज्ञ कम्पनीहरू यो परियोजनालाई फैलाउन लागि परेका छन्। त्यसैगरी साम्राज्यवादी कम्पनीका आर्थिक प्रहारकहरू यस परियोजनामा विभिन्न देशका सरकार र प्रशासकहरूलाई सहभागी गराउन रातोदिन चलखेल गरिरहेका छन्।

साम्राज्यवादी बहुराष्ट्रिय कम्पनीका लागि आर्थिक प्रहारको रूपमा काम गरेका जोन पर्किन्सले कन्फेसन अफ एनइकोनोमिक हिटम्याननामक पुस्तकमा स्वीकार्दै लेखेका छन्, 'हामीले विकासशील वा अल्पविकसित देशलाई उकास्नका लागि काम गर्दैनौं, बरु आफ्नै अमेरिकी साम्राज्यलाई धनी बनाउनका लागि काम गर्छौं।'

स्मार्ट सिटी परियोजना पनि यहीँ उद्देश्यका लागि ल्याइएको हो। अल्पविकसित एवं विकासशील मुलुकका लागि स्मार्ट सिटीको लागत अकल्पनीय रूपमा खर्चिलो हुन्छ। त्यसका लागि खरबौं डलर ऋण लिनुपर्ने हुन्छ। ऋण दिनका लागि साम्राज्यवाद नै अधि सर्छ। किनभने साम्राज्यवादी सिद्धान्त छ, 'कुनै देशलाई दुई तरिकाले दास बनाउन सकिन्छ। एक हतियारले, अर्को ऋणले।' ऋणमात्रै लिएर पुग्दैन। स्मार्ट सिटीका लागि चाहिने उच्च प्रविधिका सामग्री, विद्युतीय उपकरण, इन्जिनियरिङ आदिका लागि पनि साम्राज्यवादी कम्पनीहरूमा निर्भर रहनुपर्छ। सहर निर्माणका लागि उच्च प्राविधिकहरू आवश्यक हुन्छ। ती प्राविधिकहरू पनि विदेशी नै रहने पक्का छ। रोजगारीको सिर्जना गर्ने नारा पनि नारामात्रै हो। यसमा पाउने रोजगारी कतारको स्टेडियम निर्माणमा नेपालीले पाएको मजदुर अधिकाररहित रोजगारीमात्रै हो। स्मार्ट सहर बनेरमात्र हुँदैन। निकै महँगो ती सहरमा बस्न सक्ने आर्थिक हैसियतका जनता पनि आवश्यक हुन्छ। स्मार्ट सिटीमा दिइने शिक्षा, स्वास्थ्य, मनोरञ्जन, यातायात, सुरक्षा सबैजसो सुविधाहरू निकै चर्को मूल्यको हुने निश्चित छ। त्यसमा विकासशील एवं अल्पविकसित देशका गरिब जनता कसरी बस्ने ? एक तथ्याङ्कअनुसार महँगो हुनाले नै चीनमा बनेका स्मार्ट सिटीका ६ करोड ४० लाख अपार्टमेन्टहरू खाली नै छन्। एउटा सहरमा १० लाख जनसंख्याको दरले हिसाब गर्ने हो भने अपार्टमेन्टको यो

संख्याले ६४ वटा सहर बनाउन सकिन्थ्यो। भारत आफैँ पनि रियल स्टेट संकटमा छ। त्यहाँ ६ लाखभन्दा बढी अपार्टमेन्टहरू बिकेका छैनन्। त्यसैगरी स्मार्ट सिटीको अवधारणालाई व्यापक रूपमा लागू गरिएको स्पेनको हालत भन्नु खराब छ। स्मार्ट सिटीको यहीँ भिलिमिलीले सन् २००८ मा स्पेनमा आर्थिक संकट निम्त्याएको थियो।

सोभियत संघको पतनपछि अमेरिका नेतृत्वको साम्राज्यवादले नवउदारवादी अर्थतन्त्रमार्फत साम्राज्य विस्तार गर्न थाल्यो। विश्व बैंक र अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषका अर्थशास्त्रीहरूले यस्ता निर्माण परियोजनाहरू बेच्न थाले जसले गर्दा बहुराष्ट्रिय कम्पनीहरूले रोजगार पनि पाऊन् र ऋण दिएर वित्तीय कारोबार पनि बढोस्। यसैक्रममा स्पेनमा घरजग्गा कारोबार फस्टायो। केही समयका लागि अर्थतन्त्र उकासिएको जस्तो देखियो। नाफाका लागि ऋण काढेर रियल स्टेटमा लगानी गर्न थालियो। २००७ सम्ममा स्पेनका १ करोड ६५ लाख परिवारसित २ करोड २० लाख घर थिए। तर २००८ को संकटले पूरै अर्थतन्त्र तहसनहस भयो। २००७ र २०१३ को बीचमा ३७२४० साना उद्योग टाटपल्टिए। संकटपछि वर्षको ५००० का दरले उद्योगहरू टाटपल्टिँदै गए। रियल स्टेटले बढाएको रोजगारी एकाएक बन्द भयो। बेरोजगारी बढ्यो। जनताको क्रयशक्ति घट्यो, व्यापार खुम्च्यो। हिजो उसलाई ऋण दिने अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय संस्थाहरूले मौकाको फाइदा उठाउँदै गए। उसलाई सहयोगका नाममा अनेक सर्तका साइलाले बाँध्दै गए। जनता सरकारविरुद्ध सडकमा ओर्ले। स्मार्ट सिटीले ल्याएको रोजगारी र विकास बेलुन फुटेभैँ फुट्यो। आज स्पेन ऋणको दलदलमा छुटपटाइरहेको छ।

सरकारी दलहरू नेपालमा आज स्मार्ट सिटीको हौवा फैलाइरहेका छन्। शंकै छैन, यो प्रचारबाजीको पछ्याडि तिनलाई प्रायोजन गर्ने कमिसनखोर, घरजग्गा दलाल र ठेकेदारहरू आफ्नो भागको मासुका लागि गिद्धजस्तै चल्मलाइरहेका छन्। साथै देशमा साम्राज्यवादका आर्थिक प्रहारकहरू सक्रिय भइसकेका छन्। सबैमा चेतनाभया...

सन्दर्भहरू

स्मार्ट सिटी: राहत या आफत, मुशर्रफ अली कन्फेसन अफ एन इकोनोमिक हिटम्यान, जोन पर्किन्स

नयाँ संरचनामा विश्वविद्यालय शिक्षाबारे नेपाल क्रान्तिकारी विद्यार्थी संघको धारणा

- नीरज लवजू, अध्यक्ष, नेपाल क्रान्तिकारी विद्यार्थी संघ

१. संघीय विश्वविद्यालय संघीय सरकार र प्रादेशिक विश्वविद्यालय प्रादेशिक सरकारको लगानीमा स्थापना गरिनुपर्दछ । विश्वविद्यालय शिक्षामा निजी वा विदेशी पूँजीको प्रवेशले शिक्षालाई विभेदकारी बनाउने संसारको अनुभवले देखाएको छ । विश्वविद्यालय स्वयं राज्यका लागि आवश्यक जनशक्ति तयारी गर्ने प्राज्ञिक थलो भएका कारण विश्वविद्यालयलाई स्वायत्तता दिने नाममा राज्य निरपेक्ष बन्नु गलत हो । राष्ट्रिय योजना आयोग र प्रादेशिक योजना कार्यालयले बनाएको योजनाका निम्ति आवश्यक विषयको जनशक्ति तयार गर्नु नै विश्वविद्यालयको कार्यसूची बन्नुपर्दछ । राज्यलाई धेरै संख्यामा आवश्यक जनशक्ति तयार गर्न राज्य आफैले लगानी गरी धेरै जनशक्ति उत्पादन गरिनुपर्दछ भने देशको लागि कममात्र आवश्यक पर्ने जनशक्ति तयार गर्ने विषयलाई राज्यले निरुत्साहित गरिनुपर्दछ । तर कुनै पनि विषयलाई बन्दै गर्ने अवस्था भने आउन दिनुहुँदैन । अर्थात् उच्च शिक्षा मूलतः राज्यको लगानीमा सञ्चालन हुनुपर्दछ ।

गुणस्तर वृद्धि र विस्तारलाई प्राथमिकतामा राखिनुपर्दछ । नयाँ विषयहरूको सुरुवात सरकारी कलेजहरूबाटै गर्नुपर्दछ । निजी कलेजहरूलाई जथाभावी सम्बन्धन दिने वा नयाँ विषयहरू पढाउन दिने परिपाटीको अन्त्य गरिनुपर्दछ । विदेशी विश्वविद्यालयलाई मलजल गरी नेपाली विश्वविद्यालय सुकाउने अभ्यास अन्त्य गर्न पहल गर्नु पर्दछ ।

२. संघीय विश्वविद्यालयको संख्या कममात्र हुनु उपयुक्त हुनेछ । नेपालको कूल जनसंख्याको अनुपातमा २-३ वटाभन्दा बढी संघीय विश्वविद्यालय हुनुहुन्न । भारतमा २ करोड ८२ लाख जनसंख्या बराबर एउटा केन्द्रीय विश्वविद्यालय छ भने चीनका सी ९ विश्वविद्यालय समूहले चीनको विश्वविद्यालय शिक्षा हाँकिरहेको छ । विश्वविद्यालय धेरै संख्या हुनुलाई मात्र विकासको मापन मान्न सकिन्न । भारतको उत्तरप्रदेश त्यहाँको सबभन्दा बढी विश्वविद्यालय भएको प्रदेश हो तर त्यहाँको आर्थिक वृद्धिदर, मानव विकास सूचकाङ्क र शैक्षिक जनशक्तिले त्यो संख्याको कुनै माने राखेको देखिदैन ।

आवश्यकतालाई केन्द्रमा राखी विशिष्टीकृत विश्वविद्यालय स्थापना गर्न उपयुक्त हुनेछ । नेपालको जनसंख्याको अनुपातमा एउटा प्रदेशमा बढीमा दुई वटासम्म प्रादेशिक तहको विश्वविद्यालय स्थापना गर्नु उपयुक्त हुनेछ ।

सक्षम स्थानीय तहलाई पनि विश्वविद्यालय वा प्रतिष्ठान (Institute) स्थापनाको अधिकार दिइनुपर्दछ । भक्तपुर नगरपालिकाले खप विश्वविद्यालय स्थापनाको लागि अभ्यास गरिरहेको छ । स्रोत, साधन, इच्छाशक्ति र प्रष्ट योजना भएका स्थानीय तहलाई भिन्न भिन्न विशेषतायुक्त विश्वविद्यालय स्थापना गर्न दिनुपर्दछ ।

निजी विश्वविद्यालयको अवधारणा पूर्ण रुपमा खारेज हुनुपर्दछ । विश्वविद्यालयमा विदेशी पूँजी लगानी बन्द गरिनुपर्दछ ।

सबै किसिमका विश्वविद्यालयहरूमा नेपाल, नेपालका विभिन्न राष्ट्रिय सभ्यता र इतिहास तथा एसियाली सभ्यता एवं संस्कृतिको अध्ययन गरिने विषयहरू राखी विभिन्न देशका विद्यार्थीहरूलाई शोध अनुसन्धानको बन्दोबस्तलाई अनिवार्य गर्नुपर्दछ । त्यस्ता शोधको सम्बन्धित सरकारले विकास

निर्माण र राज्यको नीतिमा भरपुर प्रयोग गर्ने संरचना तयार गर्नु पर्दछ ।

३. संघीय र प्रदेशमा विभिन्न विशेष विषयको अध्ययन अनुसन्धानको लागि अर्धस्वायत्त प्रतिष्ठान र अनुसन्धान केन्द्र स्थापना हुनुपर्दछ । सबै सरकारी कार्यालयले आफ्नो क्षेत्रअन्तर्गतका अनुसन्धान र सर्वेक्षणको लागि विश्वविद्यालयका अध्ययन अनुसन्धान केन्द्रलाई जिम्मा दिइनुपर्दछ । विश्वविद्यालयले सोका लागि आफ्ना विद्यार्थीको परिचालन गर्नुपर्दछ । यस्ता कार्यमा एनजीओ र आईएनजीओको संलग्नता निषेध गर्नुपर्दछ ।

४. विश्वविद्यालय अनुदान आयोगले कुनै पनि बहुराष्ट्रिय वित्तीय संगठनबाट आर्थिक अनुदान, सहयोग वा ऋण लिने र तिनकै शर्तअनुसारका पाठ्यक्रम तयार गर्ने, शैक्षिक बन्दोबस्त र संरचना बनाउने काम बन्द हुनुपर्दछ । नवउदारवादी शैक्षिक मोडलको खारेजीले नै नेपालको आत्मनिर्भर र देश सुहाउँदो शैक्षिक बन्दोबस्त बन्न सक्दछ ।

५. कुनै पनि तहमा विदेशी विश्वविद्यालयबाट सम्बन्धन प्राप्त कलेज वा शिक्षालय नेपालमा स्थापना पूर्णतः निषेध गर्नुपर्दछ ।

६. भाषासँग सम्बन्धित

विषयहरूबाहेक विश्वविद्यालयका पाठ्यपुस्तकहरू नेपाली भाषामा तयार गर्दै लाने संघीय विश्वविद्यालयको प्राथकतामा पर्नुपर्दछ र स्थानीय भाषामा आधारभूत पाठ्यपुस्तकको विकासको क्रम सुरु गर्नुपर्दछ । यद्यपि अँग्रेजी भाषाको शिक्षणलाई निरन्तर र गुणस्तरीय पनि बनाउँदै जान आवश्यक छ ।

७. शिक्षालाई उत्पादन श्रमसँग जोड्नु सबै विश्वविद्यालयको नीति हुनुपर्दछ । शिक्षा शैक्षिक बेरोजगार उत्पादन गर्ने, विदेशी पूँजीवादी बजारको लागि उपयुक्त जनशक्ति तयार गर्ने र एउटा विषयको प्रमाणपत्र बोकेर अर्को काम गर्नुपर्ने तथाकथित विद्वानहरू उत्पादन गर्ने माध्यम हुनुहुन्न । विश्वविद्यालय शिक्षा हासिल गरेका विद्यार्थीहरूको काममात्र कक्षा कोठामा विद्यार्थीलाई अध्यापन गर्नेमा सीमित हुनुहुँदैन । शैक्षिक तथा प्राज्ञिक अनुसन्धान र उत्पादन र समग्र विश्व र मानव जातिका लागि उपयुक्त नयाँ ज्ञानको आविस्कार नै विश्वविद्यालयबाट तयार भएका जनशक्तिको आधारभूत काम हुन जरुरी छ ।

उत्पादनमूलक शिक्षाले विश्वविद्यालय र प्रतिष्ठानहरूलाई अरू दातु निकायसँग आर्थिक भीख माग्नुपर्ने बाध्यात्मक अवस्थाबाट

मुक्त गर्नेछ ।

८. सबै विश्वविद्यालयको स्तर निर्धारण, नियमन, पाठ्यक्रमको स्तर मापण, विदेशी विश्वविद्यालयसँग समकक्षता, परीक्षाको स्तरीकरण आदिको लागि विश्वविद्यालय अनुदान आयोग को नाम परिवर्तन गरी कार्यक्षेत्र व्यवस्थित र व्यापक गरिनुपर्दछ । विश्वविद्यालय अनुदान आयोगको सट्टा विश्वविद्यालय शिक्षा आयोग वा परिषद् नामाकरण गरिनु पर्दछ ।

९. सबै विश्वविद्यालयहरूका विधानमा विद्यार्थी युनियन, कर्मचारी तथा प्राध्यापक युनियनको बन्दोबस्त गरिनुपर्दछ । त्यस्ता संगठनहरू ट्रेडयुनियनको रूपमा नभई विचार र दर्शनको आधारमा आफ्नो नेतृत्व चयनको बन्दोबस्त भएको प्राज्ञिक केन्द्र बनाउनुपर्दछ ।

१०. हालको सीटीईभीटीलाई संघीय प्राविधिक विश्वविद्यालयमा रूपान्तरण गरिनुपर्दछ र प्रत्येक प्रदेश र स्थानीय तहमा प्राविधिक शिक्षा दिने एक-एक वटा शिक्षालयको स्थापना अनिवार्य बनाउनुपर्दछ ।

११. विश्वविद्यालय पदाधिकारी, डिन, क्याम्पसप्रमुख र शिक्षक मनोनयन शासक दलीय भागबण्डाको आधार

त्रिवि: मानविकी संकाय संकटमा

- कमला राई

नेपालको शिक्षा क्षेत्रमा मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र संकायअन्तर्गत अध्यापन हुने विषयहरू कुनै समय भर्भराउँदो अवस्थामा थिए । यी समाजलाई नेतृत्व दिने विषयहरू हुन् । त्रिभुवन विश्वविद्यालय (त्रिवि) मा नै यसको अधिक रूपमा अध्यापन गराइन्छ । देशका योजनाविद्, भूवेत्ता, इतिहासविद्, कूटनीतिज्ञ, सामाजिक विकासका संवाहक, संस्कृतिविद्, भाषा र ज्ञानको उत्पादन गर्ने तथा राष्ट्रप्रतिको वफादारिता र जिम्मेवारीबोध गर्न सिकाउने यही संकाय हो । अहिले यो संकाय सरकारी नीति, शिक्षा योजना, शिक्षामा देखिएको व्यापारीकरण, लापरबाहीपूर्ण कामकारबाही, सामाजिकशास्त्र विषयप्रतिको बुझाइ र दृष्टिकोण तथा कमजोर नेतृत्व आदिका कारणले दिनानुदिन थला पर्दै गएको छ । विद्यार्थी उत्पादनका दृष्टिले विश्वविद्यालयमा यसको विद्यार्थी चाप तीव्रगतिमा घटेको कुरा २०७१ सालको दीक्षान्त समारोहका लागि त्रिविले ग्रेसलिष्ट तयार पार्दा मानविकी संकायबाट दीक्षित हुनेको संख्या करिब १५ हजार भएकोमा २०७४ सालमा उक्त संख्या १३ हजारमा झरेको छ ।

संस्कृत, मैथिली, नेपालभाषा, भूगोल आदिजस्ता विषयमा विद्यार्थी अत्यन्त न्यून रहेको निकै वर्ष भइसक्या' छ । पछिल्लो समय मानवशास्त्र विषयसमेत थला पर्दै गएको पाइएको छ । अहिले यी विषय अध्यापन गराउने प्राध्यापकहरू कक्षाकोठामा भन्दा प्रायः चियापसलमा गफिने, आफ्ना व्यक्तिगत प्रोजेक्ट र लाभका काममा भेटिने वा राजनीतिक दलका नेताका वरिपरि घुम्ने अवस्थामा रहेको पाइन्छ । एक प्रकारले भन्ने हो भने उल्लिखित विषयहरूमा प्राध्यापन गर्नेहरू बेरोजगारजस्ता भएका छन् र नपढाइ तलब खानेमा गनिन्छन् ।

यो संकायमा हेर्दा प्राज्ञिक दक्षता राख्नेहरूले नै नेतृत्व गरेको पाइन्छ । २० वर्ष अघिदेखिको नेतृत्व छनोटलाई हेर्दा प्रा. त्रिरत्न मानन्धर एक मुर्धन्य इतिहासविद् तथा प्राज्ञिक क्षमताका धनी भए पनि उनकै विषय इतिहासले त्यसैकालदेखि शून्यता प्राप्त गर्न थालेकोमा कुनै चिन्ता जारी गरेको पाइएन । त्यसपछिका उक्त संकायका डिन प्रा. रमेशराज कुँवरले विद्यार्थी सुकदै गएका विषयहरूमा विद्यार्थी संख्या वृद्धि गर्ने ध्येयले स्नातक तथा स्नातकोत्तर तहमा अध्ययन गर्न जुनसुकै विषयबाट पनि प्रवेश गर्न

सकिने निर्णय गराए । तर प्रवीणता प्रमाणपत्र तहको अन्त्य र कक्षा ११ र १२ मा सरकारी लगानीमा अध्यापन नहुने र व्यापारीकरणले प्रोत्साहन पाएपछि उक्त तहमा अध्यापन नहुने भएकाले एकैपटक स्नातक वा स्नातकोत्तर तहमा अध्ययन गर्न आउनेको संख्या देखिएन । संस्कृति विषयका प्रा. कुँवरको यो प्रयासले पनि खासै सार्थकता प्राप्त गर्न सकेन ।

त्यसपछि अर्थशास्त्रका प्रा. नवराज कँडेल डिन भए । प्राज्ञिक दक्षता निकै उच्च भएका विश्वविद्यालयका प्राध्यापकमध्ये उनी गनिन्छन् । तर उनको कार्यकालमा पनि मानविकी संकायको विकास र प्रगतिमा भने खासै उल्लेख्य उपलब्धि हासिल हुनसकेन । कुँवरकै कार्यकालदेखि सुरु भएको र कँडेलको पालादेखि विषयगत मान्यतामा विकसित एमफिल कार्यक्रम ३३ वटा विषयमध्ये ६ वटामा मात्र सञ्चालित छन् र तिनीहरू स्तर उन्नतिभन्दा विभागहरूको कमाइ धन्दाको स्रोत तथा प्राध्यापकहरूको सेवा आयोगमा ६ अंक थप्ने माध्यम बनिरहेछन् । मानविकी डिन कार्यालयले पाठ्यक्रममा आधारित विद्यावारिधि कार्यक्रम सञ्चालन गर्न प्रयास गर्दा एमफिलको कमाइ मर्ने हो कि भन्ने त्रासले त्यसमा

बाधा र अवरोध खडा गरिएको छ ।

त्रिरत्न मानन्धरदेखि कँडेलसम्मका डिनहरूको कार्यकालमा विद्यावारिधिको स्तरमा कमी आउन नदिन गरेको प्रयास अतुलनीय थियो । तथापि कँडेलको कार्यकालमा नेपाली भाषामा लेखिएका राजनीतिशास्त्र, संस्कृति, इतिहासजस्ता विषयमा गरिएको नजरअन्दाज भने बाहिर चर्चामा आएका छन् । रजिष्ट्रार कार्यालयको काम गर्दागदै पनि ३ वर्षमै कार्य सम्पन्न गरेको एक शोध प्रबन्धले पछिसम्म निकै चर्चा पायो । कतिपय लेखक र अन्वेषकहरूको लेख तथा किताबको पन्नापन्नै 'कपि पेष्ट' गरिएको चर्चामा आएका तिनै मान्छे पछि डिन र सेवा आयोगको सदस्यमा नियुक्ति पाउन शक्तिकेन्द्र धाएको पनि भेटिएको तथ्य आलोच्य छ । त्यसपछि त नेपालमा विद्यावारिधि दर्ता गराए पनि यहाँबाट गर्न नसकेर भारतको कुनै विश्वविद्यालयबाट प्रमाणपत्र हल्लाउँदै आएकाहरूको हातमा यस संकायको नेतृत्व पर्न गएपछि त त्यसको स्तर र योजना कता गए भन्ने कुरा लेखाजोखा गर्न नै सकिँदैन । विद्यावारिधिको शोध प्रबन्ध पार लगाउन डिनमार्फत आर्थिक लेनेदेन नै भएको कुरा पत्रपत्रिकामा आयो । चिन्तामणि पोखरेलको कार्यकाल

प्राज्ञिक स्तरका हिसाबले दुर्भाग्य नै बने पनि विश्वविद्यालयमा सेमेष्टर प्रणाली लागू गराउन गरिएको प्रयास भने प्रशंसनीय मानिएको छ ।

त्यसपछिको डिन नियुक्ति चर्चाले निकै सनसनी फैलायो । केही मानिस आफू डिन भएमा मानविकी संकायमा सुधार गर्न राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय निकायहरूसँग आर्थिक सहयोगको याचना गर्दै पनि हिँडे । आफ्नो पहुँच भएको कूटनीतिक क्षेत्रले उनको योजनालाई आर्थिक सहयोग गर्ने वचन पनि दिएको सुन्नमा आयो । तर यसलाई दुर्भाग्य भन्नुपर्छ, काम गर्न खोज्ने र मिहेनत गर्ने मानिसको खुट्टा तान्ने नेपाली प्रवृत्ति यहाँ पनि देखापऱ्यो । नियुक्तिको निर्णय परिवर्तन गर्न हतार गरिएको र कुनियत छोट्नुपर्ने भएकाले नियुक्तिपत्र समेत गलत तरिकाले दिइयो ।

अहिलेका मानविकी डिनको योजना गोप्य छ । त्रिविका सबै संकाय चारवर्षीय कार्यक्रममा गइसकेका छन् । तर मानविकी भने मृत्युशै्यामा छटपटाउँदै अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डअनुसार जानसकेन र लैजाने पहल पनि छैन । स्नातकोत्तर अध्यापन र उपत्यकाभित्र सेमेष्टर प्रणाली थालिएको छ । तर डिन कार्यालयको

कामको छाँटलाई हेर्दा कीर्तिपुरमात्रै चलाउन पनि हम्मे-हम्मे परेजस्तो छ । रजिष्ट्रारले कर्मचारी नदिएको गुनासो ब्याप्त छ । कर्मचारी प्रक्रिया १ वर्ष अघिदेखि थन्किएको केन्द्रीय कार्यालयकै कर्मचारीहरूको भनाइ छ । शिक्षाध्यक्षकै कार्यालयका एक कर्मचारीले त आफ्नै सन्तानले हालेको निवेदन र पैसा मानविकी डिन कार्यालयमा थन्किएको समेत सडकमै आएर बताइसकेको घटनाबाट पुष्टि हुन्छ । डिनको कमजोर कार्यशैलीका कारण मानविकी संकायका डिन कार्यालय र विभागीय प्रमुखहरूको बीचमा शीतयुद्ध चलिरहेको छ । यो इतिहासको शरमलागदो घटना हो । विभागीय प्रमुखहरूले वि श्व वि व द्या ल य क ा पदाधिकारीहरूलाई बुझाएको ज्ञापनपत्र यसको प्रमाण हो । यी तमाम घटनाले के देखाउँछ भने त्रिविको मानविकी संकाय यसबेला असल चिकित्सकको अभावमा मृत्युशै्यामा छटपटाइरहेको छ । कसैगरी यो अन्तर्राष्ट्रिय मान्यताको दृष्टिले पतन हुनगएमा आश्चर्य मान्नुपर्ने छैन । यदि यसले मृत्युवरण गरेमा कमजोर पात्रको छनोट गर्ने वर्तमान त्रिवि पदाधिकारीहरू खासगरी शिक्षाध्यक्ष यसको जिम्मेवार हुने कुरा बुझ्न कठिन नहोला ।

नेमकिपाको परिषद्द्वारा प्रदेश समिति गठन

भक्तपुर, २२ साउन । नेपाल मजदुर किसान पार्टीको २७ औं केन्द्रीय परिषद् आगामी निर्वाचनको तयारीलगायतका विभिन्न विषयमा निर्णय गर्दै आइतबार सम्पन्न भएको छ ।

नेमकिपाका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) को अध्यक्षतामा तीन दिन बसेको परिषद्ले गत वैशाख र असारमा सम्पन्न स्थानीय तहको पहिलो र दोस्रो चरणको निर्वाचनको सिंहावलोकन गर्नुका साथै विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय विषयमा निर्णय गरेको पार्टी केन्द्रीय सचिव प्रेम सुवालले बताउनुभयो ।

परिषद् बैठकले पार्टी सचिव प्रेम सुवालले पेश गर्नुभएको प्रतिवेदन सुभावसहित पारित गरेको आइतबार सचिव सुवालद्वारा हस्ताक्षरित विज्ञप्तिमा उल्लेख छ ।

बैठकले निर्वाचनमा पूँजीवादी दलहरू नेका, एमाले, माओवादीलगायतको आचारसंहिता उल्लंघन गरी भूटा आश्वासन दिएको, भोज-भतेर खुवाएको, सामान र पैसा वितरण गरेको ठहर गरेको छ । प्रेस विज्ञप्तिमा नेमकिपाको परिषद्ले व्यवस्थापिका-संसदमा प्रस्तुत संविधानको दोस्रो संशोधन प्रस्ताव नेपाली जनताको हितविपरीत भएको भन्दै भारतीय विस्तारवाद र एकाधिकार पूँजीको हित गर्ने सो प्रस्ताव फिर्ताको लागि सरकारलाई दबाब दिन जिल्ला-जिल्लामा पार्टी र जनवर्गीय तथा पेशागत संगठनहरूमार्फत विभिन्न गतिविधिहरू गर्ने निर्णय भएको उल्लेख छ।

मतसीमा (श्वेसहोल्ड) को बन्दोबस्तसहितको प्रदेशसभा र प्रतिनिधिसभा सदस्य निर्वाचन विधेयक २०७४ प्रजातन्त्र, लोकतन्त्र, गणतन्त्रविरोधी तथा प्रतिगामी, निर्दलवादी भएको भन्दै नेमकिपाले असोज २ गते हुने स्थानीय तहको निर्वाचनलाई पार्टीले

क्रान्तिकारी उपयोग गर्ने र चुनाव प्रचार-प्रसारमा साम्प्रदायिक तथा विखण्डनवादी विचारविरुद्ध सैद्धान्तिक र राजनीतिक अभियान चालू राख्ने निर्णय गरेको छ ।

बैठकले प्रदेश नं २ मा आगामी असोज २ गते हुने स्थानीय तह निर्वाचन तथा प्रदेशसभा र प्रतिनिधिसभाको निर्वाचनलाई पार्टीले क्रान्तिकारी उपयोग गर्ने निर्णय गर्नुका साथै सातवटै प्रदेशमा संयोजक तोकेको छ । प्रदेश नं १ देखी ७ सम्म क्रमशः नरेन्द्र हुमागाई, दिनेश शाह, प्रेम सुवाल, नीरज लवजू, हरिसुन्दर वासी, सुनिल प्रजापति र बजिरसिंह विक रहनु भएको छ ।

नेमकिपाले अक्टोवर क्रान्तिको सतवार्षिकीको अवसरमा अक्टोवर समाजवादी क्रान्तिको इतिहास र नेपालको सन्दर्भमा त्यसको महत्त्वबारे प्रशिक्षण, अध्ययन गोष्ठी, अन्तरक्रियालगायतका गतिविधि वर्षभरि अभियानको रूपमा अगाडि बढाउने विज्ञप्तिमा उल्लेख छ ।

त्यस्तै नेमकिपाले भारतीय सशस्त्र सीमा सुरक्षा बल पञ्चशीलको सिद्धान्तविपरीत चीनको भूमि दोक्लाम क्षेत्रमा प्रवेश गरी चिनियाँ सार्वभौमिकतामा हस्तक्षेप गरेको हुँदा भारतको हस्तक्षेपकारी गतिविधिको विरोध गरेको छ ।

भेनेजुयलाको आन्तरिक मामिलामा संरा अमेरिकी साम्राज्यवादको नेतृत्वमा रहेको मोर्चाले त्यहाँका कथित विद्रोहीहरूलाई सहयोग गरी उक्साउँदै हस्तक्षेप गरिरहेको नेमकिपाको ठहर छ । क्युवामाथिको नाकाबन्दीको विरोध गर्दै नेमकिपाले प्रजग कोरियाको आणविक परियोजना र क्षेप्यास्त्र परीक्षणलाई स्वागत गरेको छ ।

नेमकिपाले पार्टीका विभिन्न प्रकाशनको अन्तरक्रिया सञ्चालन गर्ने र आउँदो भदौ ९

गते कालो दिनको रूपमा स्मरण गर्दै विभिन्न गतिविधि सञ्चालन गर्ने निर्णय गरेको छ ।

नेमकिपाको २७ औं केन्द्रीय परिषद्बाट पारित निर्णयहरू निम्नानुसार छन्:

१) २०७४ वैशाख ३१ गते प्रदेश नं १, ३ र ६ र असार १४ गते प्रदेश नं ४, ५ र ७ मा भएको स्थानीय तहको निर्वाचनमा नेपाल मजदुर किसान पार्टीका उम्मेदवारहरूलाई मतदान गर्ने सम्पूर्ण मतदाता तथा सहयोग गर्ने जनतालाई यो परिषद् आभार एवं धन्यवाद प्रकट गर्दछ । पूँजीवादी दलहरू नेका, एमाले, माओवादीलगायतको आचारसंहिता उल्लंघन गरी भूटा आश्वासन दिने, भोज-भतेर खुवाउने, सामान र पैसा वितरण गर्ने कामको विरोध पार्टीले गर्दै जाने र आगामी दिनमा पनि समाजवादी आन्दोलन र देशभक्तिपूर्ण संघर्ष चालू राख्ने निर्णय भयो ।

२) माओवादी केन्द्र-नेकाको सरकारद्वारा २०७३ चैत २९ गते व्यवस्थापिका-संसदमा प्रस्तुत संविधानको दोस्रो संशोधन प्रस्ताव नेपाली जनताको हितविपरीत भएको हुँदा परिषद्ले पुनः विरोध गर्‍यो । भारतीय विस्तारवाद र एकाधिकार पूँजीको हित गर्ने सो प्रस्ताव फिर्ताको लागि सरकारलाई दबाब दिन जिल्ला-जिल्लामा पार्टी र जनवर्गीय तथा पेशागत संगठनहरूमार्फत विभिन्न गतिविधिहरू गर्ने निर्णय भयो ।

३) व्यवस्थापिका-संसदमा विचाराधीन मतसीमा (श्वेसहोल्ड) को बन्दोबस्तसहितको प्रदेशसभा र प्रतिनिधिसभा सदस्य निर्वाचन विधेयक २०७४ प्रजातन्त्र, लोकतन्त्र, गणतन्त्रविरोधी तथा प्रतिगामी, निर्दलवादी भएको परिषद्को ठहर छ । दुई वा तीनदलीय तानाशाही थोप्ने र दर्शन एवं विचारको आधारमा गठन र सञ्चालन भएका दलहरूलाई

प्रतिबन्ध लगाउन नपाउने संविधानको प्रावधानविपरीत भएका ती दुवै विधेयकको अप्रजातान्त्रिक दफाको विरोधमा जिल्ला-जिल्लामा पार्टी, जनवर्गीय र पेशागत संगठनहरूलाई गतिविधि गराउने निर्णय भयो ।

४) प्रदेश नं. २ मा आगामी असोज २ गते हुने स्थानीय तहको निर्वाचनलाई पार्टीले क्रान्तिकारी उपयोग गर्ने र चुनाव प्रचार-प्रसारमा साम्प्रदायिक तथा विखण्डनवादी विचारविरुद्ध सैद्धान्तिक र राजनीतिक अभियान चालू राख्ने निर्णय भयो ।

५) २०७४ माघ ७ गतेभित्र हुने प्रदेशसभा र प्रतिनिधि सभाको निर्वाचनको क्रान्तिकारी उपयोग गर्न देहायबमोजिम पार्टीका साथीहरूको संयोजकत्वमा पार्टीको प्रदेश समितिहरू गठन गर्ने निर्णय भयो: प्रदेश नं. १ नरेन्द्र होमागाई, प्रदेश नं. २ दिनेश शाह, प्रदेश नं. ३ प्रेम सुवाल, प्रदेश नं. ४ नीरज लवजू, प्रदेश नं. ५ हरिसुन्दर वासी, प्रदेश नं. ६ सुनिल प्रजापति र प्रदेश नं. ७ बजिरसिंह विक ।

अन्तर्राष्ट्रिय विषय

१) सन् १९१७ मा विश्व सर्वहारा वर्गका महान गुरु कामरेड लेनिन र स्तालिनको नेतृत्वमा रूसमा सम्पन्न महान अक्टोबर समाजवादी क्रान्तिको यो वर्ष शतवार्षिकी हो । यस अवसरमा जिल्ला-जिल्लामा अक्टोबर समाजवादी क्रान्तिको इतिहास र नेपालको सन्दर्भमा त्यसको महत्त्वबारे प्रशिक्षण, अध्ययन गोष्ठी, अन्तरक्रियालगायतका गतिविधि वर्षभरि अभियानको रूपमा अगाडि बढाउने र सो क्रान्तिको गौरवबारे कार्यकर्ता र जनतालाई जानकारी गराउँदै पार्टीको संगठन विस्तारलाई जोड दिने निर्णय भयो ।

२) जून १८ सन् २०१७ का दिन भारतीय सशस्त्र सीमा सुरक्षा बल

पञ्चशीलको सिद्धान्तविपरीत चीनको भूमि दोक्लाम क्षेत्रमा प्रवेश गरी चिनियाँ सार्वभौमिकतामा हस्तक्षेप गरेको हुँदा यो बैठक भारतको हस्तक्षेपकारी गतिविधिको विरोध एवं भर्त्सना गर्दछ । सार्वभौम र स्वतन्त्र देश भुटानको भूमि रक्षा गर्ने निहुँमा ७५० को संख्यामा भारतीय सशस्त्र सीमा सुरक्षा बलको चिनियाँ भूमिमा प्रवेश तत्कालीन बेलायती-भारत सरकार र चीनबीच सम्पन्न सन् १८९० मा भएको सन्धिको उल्लंघन हो । तसर्थ भारतीय सशस्त्र सीमा सुरक्षा बल दोक्लाम क्षेत्रबाट अविलम्ब फिर्ता हुनुपर्ने यो परिषद् ठहर गर्दछ ।

३) प्रजग कोरियाले संरा अमेरिकी साम्राज्यवादको युद्धको धम्की र नाकाबन्दीको प्रतिरोध गर्न आफ्नो सार्वभौमिकताको रक्षा तथा ऊर्जा उत्पादनको लागि आणविक परियोजना र क्षेप्यास्त्र परीक्षण गरेकोलाई यो परिषद् स्वागत र समर्थन गर्दछ। कोरियाली प्रायः द्वीपमा तनाव उत्तर र दक्षिण कोरियाबीचको मात्र नभई कोरिया एवं कोरियाली जनता तथा संसारका सबै न्यायप्रेमी जनता र संरा अमेरिकी साम्राज्यवादबीचको संघर्ष हो । पहिलो आक्रमणको अधिकार संरा अमेरिकालाई मात्र नभई प्रजग कोरियासँग पनि हुने प्रजग कोरियाको घोषणा उचित छ । दक्षिण कोरियाबाट संरा अमेरिकी साम्राज्यवादको सेना र हतियार अविलम्ब फिर्ता गरी विनाबाहिरी हस्तक्षेप कोरिया पुनः एकीकरणको मार्ग प्रशस्त गर्न र अमेरिकी साम्राज्यवादले प्रजग कोरियाविरुद्ध लगाएको नाकाबन्दी अविलम्ब फिर्ता गर्न यो परिषद् माग गर्दछ ।

४) बोलिभारियाली गणतन्त्र भेनेजुयलाको आन्तरिक मामिलामा संरा अमेरिकी साम्राज्यवादको

नेतृत्वमा रहेको मोर्चाले त्यहाँका कथित विद्रोहीहरूलाई सहयोग गरी उक्साउँदै हस्तक्षेप गरिरहेकोमा यो परिषद् विरोध एवं भर्त्सना गर्दछ । गएको जुलाई ३० मा सम्पन्न चुनावबाट निर्वाचित भेनेजुयलाको राष्ट्रपति माडुरो सरकारको संविधानसभामार्फत भेनेजुयलाको राजनीतिक संकट समाधान गर्ने निर्णयप्रति यो बैठक समर्थन गर्दछ ।

५) संरा अमेरिकी साम्राज्यवादले समाजवादी देश क्युवाविरुद्ध लगाउँदै आएको नाकाबन्दी हटाउनुपर्ने प्रस्ताव संयुक्त राष्ट्र संघको साधारणसभाबाट २३ औं पटक पारित भइसकेको हुँदा क्युवाविरुद्धको संरा अमेरिकी साम्राज्यवादको नाकाबन्दी अविलम्ब फिर्ता गर्न यो परिषद् माग गर्दछ ।

पार्टीका प्रकाशनहरूको अन्तरक्रिया

१) मजदुर दैनिक र श्रमिक साप्ताहिक तथा पार्टीका अन्य प्रकाशनहरूको पार्टी सदस्य, समर्थक र जनतासम्म ग्राहक बनाउने अभियान जिल्ला पार्टीकै अगुवाइमा सञ्चालन गर्ने र पार्टी समिति तथा जनवर्गीय एवं पेशागत संगठनहरूलाई नियमित अन्तरक्रिया गराउने निर्णय भयो ।

पञ्चायती राज्यस्तरद्वारा रचित भक्तपुर काण्डको भर्त्सना

१) तत्कालीन पञ्चायती सरकारले नेपाल मजदुर किसान पार्टीविरुद्ध राज्यस्तरको षड्यन्त्र रचेको भक्तपुर काण्ड ‘कालो दिन’को भर्त्सना एवं विरोध गर्न र आगामी दिनमा प्रतिक्रियावादीहरूबाट हुने षड्यन्त्रविरुद्ध कार्यकर्ताहरूलाई सचेत पार्न जिल्ला जिल्लामा कार्यकर्ता भेला, छलफल, प्रवचन आदि कार्यक्रम गरी भक्तपुर काण्डको भर्त्सना गर्ने निर्णय भयो ।

सरकारको नेतृत्वमात्रै फेरेर के गर्ने ?

- मेरिना शाक्य

दलको स्थापनाको मुख्य कारण राजनीतिक परिवर्तनको लागि हो, सरकारमा जान होइन । पूँजीवादी बन्दोबस्त भएको यो सरकारमा गएर आमूल परिवर्तन सम्भव छैन । आमूल परिवर्तन नचाहने दलहरू सरकारमा जानु स्वाभाविक हो । तर सरकारमा सहभागी भएर न राणाशासन अन्त्य भएको हो न त पञ्चायती व्यवस्था नै । नेपालको राजतन्त्रात्मक व्यवस्था पनि आन्दोलन या संघर्षबाटै अन्त्य भएको हो । विद्यमान ठूला दल र अन्य केही साना दलहरू सत्तामुखी राजनीतिमा फसेका छन् । सरकारमा गएका दलले सानातिना सुधारात्मक कार्य गर्नसक्छन् तर आमूल परिवर्तन गर्नसक्दैनन् । आफूलाई कम्युनिष्ट भनिने एमाले,

माओवादी केन्द्र, माले, राजमो र नेकपा संयुक्त सरकारमा सामेल भएको देखिन्छ । ‘कम्युनिष्ट’ पार्टीको नेतृत्वमा पटक-पटक सरकार नबनेको होइन । तर कम्युनिष्ट सिद्धान्त र विचारअनुसार कुनै नीति नियम बनाउन सकेको छैन । कथंकदाचित बनाउन खोजिए बाधा तेर्स्याइन्छ या बनाउनै दिइँदैन । संसदीय माध्यमबाट आमूल परिवर्तन सम्भव नभएरै वर्गसंघर्ष गर्नुपर्ने हो । वर्गसंघर्षविना आमूल परिवर्तन सम्भव छैन ।

राजनीति पद र पैसाको लागि भइरहेको छ । कार्यकर्ता परिचालन पनि पैसाकै भरमा भइरहेको छ । पद र पैसाको निम्ति राजनीति भइरहेको हुँदा दलका नेता तथा कार्यकर्ताहरू मन्त्री, सांसद, प्रमुख, उपप्रमुख र वडाध्यक्ष

बन्न तँ छाड म छाड गर्छन् । पदको दुरुपयोग गरेर अकूत सम्पत्ति कमाउन नै निर्वाचनमा लड्छन् । साँच्चिकै तिनीहरू निर्वाचित भएमा पैसा कमाउनमै लाग्छन् । तिनीहरू देश र जनताको निःस्वार्थपूर्वक सेवा गर्दैनन् । बहुदलीय व्यवस्था हुँदै गणतन्त्रसम्म प्राप्त भयो । तर जनताले परिवर्तनको अनुभूति गर्न पाएका छैनन् । सरकारी कार्यालयमा घूस खान छोडेको छैन । भ्रष्टाचार र अनियमितता घटेको छैन । पीच भएको महिना दिन बित्न नपाउँदै बिग्रेका बग्रेल्टी उदाहरण छन् । ठेक्कामा दिइएको काम बलियो, भरपर्दोभन्दा गुणस्तरहीन र कच्ची रहेको हुन्छ । पालै पालो सरारको नेतृत्व परिवर्तन भयो तर जनताको हितमा खासै कुनै परिवर्तन भएन । सरकारको नेतृत्वमात्रै फेरेर के गर्ने ?

सानेपा हाइटको सडक दुर्दशा

ललितपुर । ललितपुर उपमहानगरपालिकाबाट महानगरपालिकामा परिणत भएको छ । त्यही बन्दोबस्त अनुसार महानगरपालिकामा जनप्रतिनिधिहरूले सत्तारोहण गरिसकेका छन् ।

ललितपुर उपमहानगरपालिकाको एउटा राम्रो पक्ष बाटो खाल्डो पत्थो कि महानगरीय सडक विभाग ललितपुर उपमहानगरपालिकाका

कर्मचारी आई सानो रोलर सहितले तुरुन्तै पिच प्याचिङ्ग भैसकथ्यो । तर महानगरपालिका भएको ३ महिना पुग्न लाग्दा पनि त्यस्तो कार्य अघि बढेन । सानेपा ललितपुर महानगरपालिका वडा नं. २ स्थित सानेपा हाइट जहाँ प्रहरी वृत्त, मलेसियन राजदूतावास, अस्पताल, रेयुकाई जस्ताको कार्यालय रहेको बाटो देख्दा जिब्रो टोकनुपर्ने अवस्था आइसक्यो ।

डण्डी सहितको पहिले नै ढलान गरेको उकालो बाटो ढलान उक्केर डण्डी सबै बाहिर यत्रतत्र परेका छन् ।

तसम्बन्धित स्थानीयले पहल गरे नत महानगरपालिकाले । सबैको ध्यान जानु जरुरी छ । कतै ललितपुर महानगरपालिका स्मार्ट रोडको कल्पना मै डुबेर साना तिना खाल्डो बिसँको हो कि ?

अन्तर्राष्ट्रिय

कस्ता हतियार छन् चीनसित ?

चिनियाँ फौजले ३० जुलाईमा सम्पन्न सैनिक परेडमा कैयौं नयाँ हतियार प्रदर्शन गरेको छ। यो अवसर थियो, १ अगस्टमा पूरा हुने पिपुल्स लिबरेशन आर्मी (पिएलए) को ९० औं वार्षिकोत्सव। १२ सयभन्दा बढी सैनिक जवानले यसमा भाग लिएका थिए। यस अवसरमा चिनियाँ राष्ट्रपति सी जिनपिङ सैनिक पोसाकमा उपस्थित थिए। परेडका क्रममा उनले सेनालाई आधुनिक बनाउने बताए। उनले भनेर युद्ध लड्न र जित्नका लागि एक शक्तिशाली सेना तयार गरिएको छ। सी सत्तामा आएपछि चिनियाँ सेनामा निकै ठूलो परिवर्तन आएको छ। यो अधिक सक्षम र विश्वस्तरीय आधुनिक सेना बनेको छ।

चिनियाँ रक्षा मन्त्रालयका अनुसार परेडका क्रममा करिब ६ सय सैनिक हार्डवेयर प्रदर्शन गरिएका थिए। जसमा करिब आधाजति चाहिँ पहिलोपटक सार्वजनिक रूपमा प्रदर्शित गरिदै थियो। चिनियाँ सैनिक जवानले सेनाको नियमित पोसाकको साटो युद्धका क्रममा लगाउने कपडामा परेड गरेको यो नै पहिलो अवसर थियो। यहाँ सो अवसरमा पहिलोचोटि प्रदर्शित गरिएका ती हतियारको चर्चा गरिँदैछ।

नयाँ रकेट

पिएलए रकेट फोर्सको स्थापना डिसेम्बर २०१५ मा भएको

थियो। सैनिक परेडमा उसको प्रदर्शन यो नै पहिलो हो। रकेट फोर्सले पाँच मोडल प्रदर्शित गरेको थियो, जसमा नयाँ र पुराना दुवै प्रकारका मोडल थिए। यिनमा परम्परागत रकेटदेखि लिएर न्युक्लियर मिसाइलसम्म सामेल थिए।

यी रकेटमा नयाँ जेनरेसनको डगफँग (डिएफ)-३१एजी इन्टरकन्टिनेन्टल ब्यालेस्टिक मिसाइल पनि सामेल छ, जसले १० हजार किलोमिटरसम्म प्रहार गर्न सक्छ। यसका अतिरिक्त मध्यम दूरीसम्म प्रहार गर्ने ब्यालेस्टिक मिसाइल डिएफ-२६ तथा डिएफ-१६ जी ब्यालेस्टिक मिसाइल पनि थिए। डिएफ-१६ जीलाई बेइजिङमा भएको पहिलो सैन्य परेडमा प्रदर्शित गरिएको थियो।

हङकङस्थित सैन्य विश्लेषक लोड क्वाक लोडले ताइवानि समाचार एजेन्सी सिएनएलाई बताए- चीनमा मिसाइललाई नामकरण गर्ने वर्तमान प्रणालीअनुसार 'ए' परमाणु हतियारका लागि हुन्छ भने 'बी' सामान्य हतियारका लागि र 'जी' संशोधित संस्करणका लागि प्रयोग गर्ने गरिन्छ।

चिनियाँ सरकारी टिभीले परेडका क्रममा कमसेकम १६ डिएफ-३१ एजी मिसाइल देखाएको थियो। यसलाई डिएफ-३१ एको विकसित रूप मान्ने गरिन्छ। यसका अतिरिक्त नयाँ हवाई डिफेन्स

मिसाइल पनि परेडमा देखाइएको थियो। यिनमा एचक्यु-९ बी तथा एचक्यु-२२ जस्ता मिसाइल पनि सामेल थिए। एचक्यु-९ बी

जमिनबाट हावामा प्रहार गर्न सक्षम छ भने एचक्यु-२२ विड विमान तथा क्रुज मिसाइललाई रोक्ने काममा प्रयोग हुन्छ। सिंगापुरको पत्रिका द स्ट्रेट टाइम्सको रिपोर्टअनुसार एचक्यु-९ बी मोबाइल एयर डिफेन्स सिस्टम एचक्यु-९ को विकसित रूप हो, जसलाई विवादित दक्षिण चीन सागरमा तैनाथ गरिएको थियो।

यी चमचमाउँदा हतियार देखा लाग्छ पिएलएले १९२७ मा नानचाङमा आफ्नो उदयदेखि

आजसम्म आइपुग्दा निकै लामो दूरी तय गरेको छ।

आधुनिक फाइटर जेट

जे-१६ फाइटर जेटलाई

गर्न सकिन्छ। चाहे त्यो हावाबाट हावामा प्रहार गर्ने विषय होस् या हावाबाट पानीजहाजमा। यो विशेषगरी नौ सैनिकका लागि तयार

फाइटर विमानको चौथो जेनरेसन हो, जो लामो दूरीसम्म प्रहार गर्न सक्षम छ।

विद्युतीय युद्ध उपकरण

पिएलएले अत्याधुनिक विद्युतीय युद्ध उपकरण पनि प्रदर्शन गरेको छ। उसले पहिलोपटक आफ्नो सूचनातन्त्रको क्षमता सार्वजनिक रूपमा प्रदर्शन गरेको छ। परेडमा विद्युतीय सूचना प्रविधि प्रदर्शन गर्ने टोलीका प्रमुख वु फेङले भनेका छन् कि लडाईको मैदानमा शत्रुको राडारलाई असफल बनाउने १६ विद्युतीय उपकरण परेडको क्रममा प्रदर्शित गरिएका थिए।

सैन्यशक्ति

टिप्पणीकारका अनुसार चिनियाँ सेनाको आधुनिकीकरणका साथै चीन यस विषयमा अमेरिकाको समकक्षमा पुग्दै गएको छ। सिन्हुवाले पिएलको उदयलाई स्मरण गर्दै लेखेको छ- यी चमचमाउँदा हतियार देखा लाग्छ- पिएलएले १९२७ मा नानचाङमा आफ्नो उदयदेखि आजसम्म आइपुग्दा निकै लामो दूरी तय गरेको छ। तर, सैन्य विशेषज्ञका अनुसार यी सब तयारीका बाबजुद चिनियाँ सेना वास्तविक लडाईको परिस्थितिका लागि तयार छैनन्। यीमध्ये अधिकांश हतियारको वास्तविक लडाईमा उपयोग गर्न बाँकी नै छ। (बिबिसी हिन्दीको समाचार मनिटरिङ)

Hearty Congratulations

ANUPAM DHAKAL

To the SLC Graduate-2073 from Pushpasadan School, along with his parents, who brought him up to this position, for standing as the **Topper** among the schools under **PABSON, Kathmandu District**, in the **S.E. Examination-2073** with **3.95 GPA**. We are proud of his achievements and are confident that he will set a higher record in his future career.

Founder-Chairman & Principal

Pushpasadan Boarding High School
Kirtipur, Kathmandu

अन्तरवार्ता

नयाँ र पुराना निरमित व्याडमिन्टन सेलाडीहरूलाई प्रोत्साहन र उत्साह शब्दको

कीर्तिपुर व्याडमिन्टन क्लवको आयोजनामा प्रथम कीर्तिपुर व्याडमिन्टन कप प्रतियोगिता २०७४ जारी छन्। नयाँ र पुराना सेलाडीहरूलाई प्रोत्साहन र उत्साह जगाउन स्वास्थ्य तथा मित्रताको लागि खेलकुदमा वातावरण बनाउन विगत ४० वर्षदेखि निरन्तर व्याडमिन्टनलागायत अन्य खेल क्षेत्रमा अभिरुचिका साथ सहयोग र समन्वय गर्ने यस प्रतियोगिताका संयोजक दयाराम डंगोलसँग चालू खेललागायत विविध विषयमा लिएको अन्तरवार्ता यहाँ प्रस्तुत छ।

१) कीर्तिपुर व्याडमिन्टन खेलको इतिहासबारे केही बताई दिनु हुन्छ कि ?

कीर्तिपुरमा व्याडमिन्टन प्रतियोगिताको सुरुवात चोभारबाट भएको हो। मेरो विद्यार्थी कालमा करिव १७ वर्षको उमेरमा ४० वर्ष अगाडि खेल क्षेत्रका अग्रजहरु

प्रा.डा. श्यामकृष्ण महर्जन, प्रा.डा. शिवशरण महर्जन र प्रा.डा. रामकृष्ण महर्जनको प्रोत्साहनबाट मैले पनि त्यसबेला सहभागी जनाएको थिएँ। त्यस प्रतियोगितामा म दोस्रो भएको थिएँ। मेरो जीवनमा स्वास्थ्यको लागि खेलकुद अनिवार्य छ भन्ने कुरा बुझिसकेपछि व्याडमिन्टन खेलमा अहिलेसम्म लागि रहेको छु। खेलमा दक्ष बन्न ट्रेनिङ लिन जाने क्रममा अहिलेका नेपाल व्याडमिन्टन संघका अध्यक्ष रामजी बहादुर श्रेष्ठ हाम्रै कीर्तिपुरका रविन्द्र बहादुर प्रधानसँगै हिँडेको अहिले पनि सम्झना छ। चोभारमा गरिने प्रतियोगिता निरन्तरता दिन नसकेपछि जनसेवा माविले विद्यालय र शिक्षक स्तरमा खेल प्रतियोगिता आयोजना गर्‍यो। त्यो पनि निरन्तर भएन। अहिले आएर युवा खेलकुद समूह कीर्तिपुरले ९ पटकसम्म निरन्तर सफलता मिलेको छ भने देवढोका व्याडमिन्टन समूहले पनि पाँचौँ संस्करण पुरा गरिसकेको छ। साथै कीर्तिपुरका आसपासका गाउँहरु नै काप, मच्छे गाउँलागायतका स्थानमा पनि अहिले प्रतियोगिता निरन्तर आयोजना भइरहेको छ भने कीर्तिपुर व्याडमिन्टन क्लवले पनि धेरै प्रयासपछि नयाँ थालनी सुरु गरेको छ।

२) कीर्तिपुर व्याडमिन्टन क्लवको आयोजनामा भएको प्रथम व्याडमिन्टन कपमा सहभागी कस्तो रह्यो ?

सहभागिता हामीले सोचे भन्दा राम्रो भयो। अहिलेको यो प्रतियोगितामा ५० वटा टिम सहभागीले आयोजकमा हौसला बढेको छ। हामीले समय मिलाएर केही दिन अधिबाट प्रचार प्रसार गरेका भए सहभागी टिम अझ बढ्ने देख्छु।

३) यो प्रतियोगिताले कुन-कुन क्षेत्रका सेलाडीलाई समावेश गरेको छ ?

यो काठमाडौँको दक्षिण भेगीय स्तरको प्रतियोगिता भएको छ। पहिलो प्रयास कीर्तिपुर भेगीय मात्र गर्ने भन्ने सोच थियो। तर सबै साथीहरुको सहयोग र छलफलले व्यापकता पाएको छ। यो प्रतियोगितामा राष्ट्रिय सेलाडीको रूपमा २० औँ तहको न्याङ्किङ्ग सेलाडीहरूलाई समावेश गरेका छैनौँ। भोलिका दिनमा अझ न्याङ्किङ्गको सीमाभित्र रहेर प्रतियोगिता संचालन गर्नेछौँ।

४) नगद पुरस्कार कति राख्नु भएको छ ?

नगद पुरस्कार सुरुमै घोषणा गरेर प्रतियोगिता आयोजना गरेको भए सहभागिता बढ्ने र सहयोगी हातहरूलाई सहयोग माग्न पनि सजिलो हुने थियो। पहिलो प्रयासमा सहभागिताको टिम र सहयोगी हातहरु, खर्च व्यवस्थापन सबै हेर्नुपर्ने भएकोले सुरुमै नगद पुरस्कार घोषणा गर्न नसकेपनि

आकर्षक नगद पुरस्कारले सेलाडीहरूलाई प्रोत्साहित गर्ने विचार छ।

५) कीर्तिपुर नगरपालिकाबाट के-कस्तो सहयोग पाउनुभयो ?

कीर्तिपुर नगरपालिकामा अहिले नेतृत्व गर्नुहुने प्रमुख रमेश महर्जन खेलकुदसँग सम्बन्धी व्यक्तित्व पनि हुनुहुन्छ। क्लवको तर्फबाट कीर्तिपुर नगरपालिकामा आर्थिक सहयोगको लागि अनुमान खर्च सहित निवेदन पेश गरेका छौँ। नपाले पनि खेलकुदमा विनियोजित बजेट

अनुसार कीर्तिपुरमा खेल क्षेत्रको विकासमा सक्दो सहयोग गर्ने वचन दिनुभएको छ। आशा गरौँ, नपाबाट राम्रो सहयोग मिल्नेछ।

६) महंगो खेलको रूपमा लिने गरेको यो प्रतियोगितामा कति खर्च हुने अनुमान छ ?

महंगो खेलको रूपमा रहेको यो व्याडमिन्टन खेल, लौ। गरौँ भनेर गर्न सकिने अवस्थाको छैन। पुरस्कार, प्राविधिक, जलपान, उद्घाटन, समापन आवश्यक बन्दोबस्त गर्न करिव दुई लाख खर्च हुने अनुमान गरेका छौँ।

७) नयाँ सेलाडी तयार पार्न कस्तो योजना लिएको छ ?

नयाँ सेलाडी तयार पार्ने उद्देश्यले क्लवको संयोजनमा विद्यालय स्तरीय तालिम दिएका थियौँ। त्यही अनुसार विद्यालय स्तरीय

प्रतियोगिता पनि भयो। त्यस कार्यमा क्लवकै सदस्यद्वय सुरेश बज्राचार्य र ओममुनी बज्राचार्यले प्रशिक्षण लगायतको व्यवस्था भयो। तर ती नयाँ तालिम प्राप्त सेलाडीहरु चालू प्रतियोगितामा कस्तो खेल्छ भन्ने हेर्ने चाहना राखेको देखिएन। म यस पत्रिकामार्फत् नयाँ विद्यालयस्तरका विद्यार्थीहरुले आफ्नो खर्चाबाट खेल चाहेर पनि खेल नसकेको हो भने म दयाराम डंगोल आवश्यक खर्च व्यवस्था गर्न अग्रसर हुन तयार रहेको प्रतिबद्धता व्यक्त गर्न चाहन्छु।

८) समापन समारोहको विशेषता के छ ?

समापन समारोहमा यस क्षेत्रकै सांसद हालै मन्त्रीमा नियुक्ति हुनु भएका युवा तथा खेलकुद मन्त्री राजन केसीको प्रमुख आतिथ्यमा पुरस्कार वितरण समारोह हुनेछ। क्लवका पूर्व अध्यक्ष एवं सल्लाहकार ई. दुर्कमान महर्जनले कीर्तिपुर क्षेत्रका साथै अन्य समाजमा खेलकुदको साथै सामाजिक कार्यमा निरन्तर सहयोग र सहभागीको कदर गर्दै सम्मानित गर्ने कार्यक्रम पनि रहेको छ। कार्यक्रममा विशेष अतिथिको रूपमा नेपाल व्याडमिन्टन संघका अध्यक्ष रामजी बहादुर श्रेष्ठ, अन्य सल्लाहकारहरुको आतिथ्य र सहभागितामा उत्साहजनक समापन गर्ने सोच बनाएका छौँ।

९) सहभागी सेलाडीहरूलाई केही सन्देश छ कि ?

सहभागी सेलाडीहरूलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु। पछिका दिनहरुमा पनि व्याडमिन्टन खेलको विकासमा

निरन्तर सहयोग गर्नुहुन आग्रह गर्दछु। सेलाडीको प्रोत्साहनको लागि भोलिका दिनमा पुरस्कारको राशी बृद्धि गरी अझ खेलमा लाग्ने वातावरण बनाउनेछु। सेलाडी साथीहरुको उत्साह जनक खेल प्रदर्शन र सहभागीले हामीलाई हौसला मिलेको छ। यस प्रतियोगितामा सहयोग गर्नुहुने सबै संघसंस्था, व्यक्तिलागायत क्लवका सदस्य खेलप्रेमी साथीहरूलाई अक्षय कोष स्थापनाको योजना गत वर्षदेखि आर्थिक संकलन सुरु गरेको छ। सहयोगी हातहरु बढेका छन्। सबैबाट यस्तै सहयोगी पाइरहोस् भन्ने इच्छा राख्दै यस पत्रिकाले आफ्नो विचार राख्न दिई खेलकुदको विकास केही शब्द छान्ने अवसर दिनुभएको धन्यवाद दिन चाहन्छु।

बालबालिकामा हुने जन्डिसका जोखिम

डा. विनिता जोशी

बालबालिकामा जन्डिस देखिनु आजका दिनमा सामान्य कुरा भइसकेको छ। तर, जन्डिस कतिपय असाध्यै जोखिमयुक्त हुन्छन् भने कति आफैँ निको हुने खालका हुन्छन्।

मानिसहरुमा जन्डिसप्रतिको बुझाइमा कमी भएकाले यसबारे अनेक भ्रम देखिन्छन्। कहिलेकाहीँ हामी एउटा बच्चामा भएको जन्डिसलाई आधार मान्दै 'यसो गर्दा ठीक भइहाल्छ' भनेर अर्को बच्चालाई सोही उपचार लागू गराउन खोज्छौँ। यसले बच्चाको स्वास्थ्य जोखिममा पर्न सक्छ। त्यसैले सबैभन्दा पहिले कुन किसिमको जन्डिस भएको भन्ने यकिन गर्नुपर्छ। त्यसपछि मात्र उपचार प्रक्रिया थाल्नुपर्छ।

सामान्यतया बच्चामा हुने जन्डिसलाई दुई उमेरसमूहमा राखेर हेर्नुपर्ने हुन्छ। भर्खर जन्मेको शिशुमा हुने जन्डिस र त्यसपछिका बालबालिकामा हुने जन्डिस फरक प्रकृतिका हुन्छन्।

नवजात शिशुमा जन्डिस

शिशुमा हुने जन्डिसलाई हामी हानि गर्ने र नगर्ने भनेर हेर्छौँ। नवजात शिशुमा जन्डिस देखिनुका विभिन्न कारण हुन्छन्। कतिपयमा कलेजोमै समस्या हुन्छ भने धेरैजसोको रगतमा रातो रक्तकोशिका मर्ने क्रममा देखिन्छ। भर्खर जन्मेका बच्चामा रातो रक्तकोशिका मर्नु स्वाभाविक भएकाले यसमा धेरै अतिसु पढैन। यो किसिमको जन्डिसलाई चिकित्सकीय भाषामा 'फिजियोलोजिकल जन्डिस' भनिन्छ।

धेरै बच्चालाई घाममा राखेर यो जन्डिस ठीक पार्न सकिन्छ। कतिलाई भने बत्तीको सहारामा गरिने 'फोटो थेरापी' पनि गर्नुपर्छ। आमाको दूध खाने बच्चामा यो विस्तारै कम हुने भएकाले डराउनु पर्दैन। कतिपय अवस्थामा आमामा हुने डिहाइड्रेसनका कारण पनि दूध बालकमा जन्डिस देखा पर्छ। यो अवस्थामा पनि डराउनु पर्दैन।

तर, आमामाको दूध मात्रै खाने उमेरका बच्चामा जन्डिस लगातार दुई हप्ताभन्दा बढी समय देखिइरह्यो भने होसियार हुनुपर्छ। सामान्यतया यो जन्डिस बच्चामा हुने नभई संक्रमण वा कलेजोमा हुने खराबीले निम्तिएको हुन सक्ने आशंका गर्नुपर्छ।

थाइराइड, पिसाबको संक्रमण र अन्य संक्रमणका कारण पनि शिशुलाई जन्डिस हुन सक्छ

बालिकाको मृत्यु.....

गरिनुपर्ने, उचित क्षतिपूर्ति दिनुपर्ने माग राखेका थिए। बिरामीका ठूलो बुबा रवि बस्नेतले अस्पतालले गलत औषधि दिएकाले मृत्यु भएको हुनसक्ने आशंका व्यक्त गर्नुभयो।

अस्पताल र बिरामीका आफन्तबीच भएको सहमतिअनुसार रु. पाँच लाख क्षतिपूर्ति र उपचारमा संलग्न चिकित्सकमाथि छानबिन गर्ने सहमति भएको छ।

बच्चामा जन्डिस दुई हप्ताभन्दा बढी लम्बिएमा थाइराइड र संक्रमणलाई कारक मान्न सकिन्छ। यी कारणले हुने जन्डिस पनि उपचार गराए ठीक हुन्छ। यसले कलेजोमा दीर्घ असर पुऱ्याउँदैन। रगतका कारणले हुने जन्डिसले कलेजोमा असर पुऱ्याउँदैन। तर, जन्डिस कलेजो वा रगत के कारणले हो भन्ने कुरा छुट्याउन जरुरी हुन्छ।

धेरैले जानकारी नपाएको र हानिकारक जन्डिस 'बिलिएरी अट्रेजिया' हो। लक्षण समान देखिने भएकाले स्वास्थ्यकर्मी समेत भुल्किने गरेका छन्। गर्लब्लाडरबाट आन्द्रामा जाने एउटा नलीको विकास नभएपछि यो जन्डिस हुन्छ। यस्तो समस्या भएका बालबालिकालाई उपचारमा ल्याउन निकै ढिलो गरेको पाइन्छ। जसका कारण उनीहरु ठूलो जोखिममा पर्ने गर्छन्।

जन्डिस समस्या होइन, कुनै समस्याको लक्षण मात्र हो। अन्य कारणले जन्डिस ठीक हुने संकेत देखिएन भने तुरुन्तै यसको परीक्षण गर्न जरुरी हुन्छ। किनभने बच्चा जन्मिएको ९० दिनभित्र हानिकारक जन्डिस 'बिलिएरी अट्रेजिया' को अपरेशन गर्नु उचित हुन्छ। यति गर्दा पनि पछि कुनै न कुनै समय कलेजो प्रत्यारोपण गर्नु जरुरी हुन सक्छ। तर, ९० दिनभित्र सो अपरेशन नगरेकाहरुको कलेजो प्रत्यारोपण गर्नुपर्ने हुन्छ।

अर्को जन्डिस वंशाणुगत पनि हुन्छ। सामान्य बच्चाभन्दा गलेको र सक्रिय नभएको बच्चालाई वंशाणुगत जन्डिस भएको आशंका गर्नुपर्छ। भर्खर जन्मेको शिशुमा जन्डिस देखिएको छ र बच्चा निकै लठ्ठ परेको छ भने सिभियर (कडा खालको जन्डिस) हो भन्ने बुझ्नुपर्छ।

अन्य उमेरसमूहका बच्चामा जन्डिस

धेरै देखिने जन्डिस हेपाटाइटिस ए र ई संक्रमणका कारणले हुन्छ। बच्चाले आमाको दूध बाहेक बाहिरको खाना खान थालेपछि हेपाटाइटिस ए को कारणले जन्डिस देखिन सक्छ। पानी र खानाको माध्यमबाट हेपाटाइटिस ए हुन्छ।

हेपाटाइटिस ए विरुद्ध खोप लगाउन पाइन्छ। सरकारले निःशुल्क उपलब्ध गराउने खोप कार्यक्रममा यो खोप नपरे पनि सक्नेहरुले आफैँ लगाउँछन्। हेपाटाइटिस ई विरुद्धको खोप भने अहिलेसम्म बनेको छैन। यी दुइटैको

लक्षण चाहिँ ज्वरो आउने, वाकवाकी लाग्ने, आँखा पहेँलो हुने हुन्छ।

यस्तो प्रकारका जन्डिस हुँदा धेरैले गर्ने गल्ती खाना बार्नु हो। जसले गर्दा रोगको संक्रमण बढ्ने जोखिम हुन्छ। यसै पनि रोगका कारण खानामा अरुचि भइरहेका बेला उसिनेको र मसलाबिहीन खानेकुरा मात्र खुवाउँदा बालबालिकामा खानाप्रतिको रुचि भन्नु हराउँछ। खाना कम गरेकै कारण जन्डिस निको हुन बढी समय लाग्छ।

जन्डिसमा सामान्यतया कुनै खाना बार्नु पर्दैन। यस्तो बेला कलेजोमा थप भार पर्ने भएकाले थप क्यालोरी भएको खाना दिनुपर्छ। बच्चालाई बेड रेस्ट गराउन भने जरुरी हुन्छ। सफा खाना खुवाउने, वर्षायाममा बाहिरको खानेकुरा नदिने, काँचो कुरा नखुवाउने गरेमा बच्चालाई हेपाटाइटिस ए र ई को संक्रमणबाट जोगाउन सकिन्छ।

आमालाई हेपाटाइटिस बी भएमा यो बच्चामा सर्ने जोखिम हुन्छ। तर, नेपाल सरकारले यसको खोप कार्यक्रम निःशुल्क गरेकाले त्यति देखिएको छैन। हेपाटाइटिस बी र सी रगतसम्बन्धी रोग भएका बच्चामा हुने सम्भावना उच्च हुन्छ।

यसैगरी बच्चालाई लगातार जन्डिस देखियो, घरमा भएका सबै वा अधिकांशमा जन्डिस देखियो र हेपाटाइटिस ए र ई को संक्रमण देखिएन भने त्यस्तो जन्डिस 'विल्सन' हुन सक्छ। यो जन्डिस शरीरमा कपरको मात्रा बढी भएमा देखिन्छ। यसका कारण कलेजो नै फेल पनि हुन सक्छ। कलेजो फेलको अवस्थामा नपुगेको भए औषधिले निको पार्न सकिन्छ।

बालिकामा खासगरी १० देखि १२ वर्षको उमेरमा देखिने जन्डिस 'अटोइम्युन हेपाटाइटिस' हो। शरीरले आफैँ विरुद्ध एन्टिबडी बनाउँछ, जसका कारण कलेजोमा असर पुग्छ र यो समस्या आउँछ। तर, यस्तो जन्डिस भएकाहरु अनेक भ्रममा पर्ने भएकाले समयमै उपचार गर्न आएको पाइँदैन।

सबै जन्डिस औषधिले मात्रै ठीक हुँदैनन्। त्यसैले जन्डिसको प्रकार पहिचान गरी उपचार थाल्नुपर्छ। किनभने जन्डिस आफैँमा समस्या नभई कुनै समस्याको लक्षण हो। यो कुरा सदा दिमागमा राख्न जरुरी छ। (डा. जोशी नर्भिक अस्पतालकी बाल कलेजो तथा पेटरोग विशेषज्ञ हुन्।)

- स्वास्थ्य खबरपत्रिका

बिरामीको ज्यानै जान सक्छ, उक्त समयमा चिकित्सकले मात्र केही गर्नसक्ने अवस्था रहन्न।

सोमबार नै बिहान भ्रूपाबाट उपचारका लागि भर्ना भएका चारवर्षे बालक आरुण सुवेदीलाई म्याद सकिएको औषधि दिएको पाइएपछि औषधि व्यवस्था विभागले उक्त अस्पतालको औषधालय सिलबन्दी पनि गरेको छ।